სადოქტორო პროგრამის სახელწოდება: მედიევისტიკა / **Medieval Studies**

პროგრამის ხელმძღვანელი: სრული პროფესორი ბეჟან ჯავახია

პროგრამის საკვალიფიკაციო დახასიათება
ა)მიზნები
სადოქტორო პროგრამა მედიევისტიკაში მოიცავს მსოფლიო ისტორიის განვითარების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ეპოქას, როდესაც ხდება როგორც ევროპის ხალხებისა და ევროპული სახელმწიფოების, ასევე კავკასიისა და ახლო აღმოსავლეთის ხალხთა და სახელმწიფოთა ფორმირება, ქრისტიანული რელიგიისა და ისლამის ინსტიტუციონალური ჩამოყალიბება. ისტორიის ეს პერიოდი უკვე დიდი ხანია დამოუკიდებელი კვლევის ობიექტი გახდა და ჰუმანიტარულ კვლევებში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს.
მაგისტრატურის შემდგომი ეტაპი მოითხოვს მედიევისტიკის უფრო ღრმა შესწავლას. შუა საუკუნეების დასავლეთ და აღმოსავლეთ ევროპის, მახლობელი აღმოსავლეთის, კავკასიის და საქართველოს თავისებური განვითარების გზების შესწავლის საფუძველზე, განსაკუთრებული ყურადღება ენიჭება შუა საუკუნეების მწერლობისა და საერთოდ, წყაროთმცოდნეობითი ბაზის შესწავლას, ასევე შუა საუკუნეების განვითარების ეტაპების პერიოდიზაციის განსაზღვრას და მედიევისტიკის მეთოდოლოგიის შესწავლას. ზოგადად მედიევისტიკისა, ბიზანტინისტიკის, აღმოსავლეთმცოდნეობისა და ქართველოლოგიის თანამედროვე მიღწევათა ცოდნას. პრობლემური სწავლების ფორმა, სოციოლოგიური მეთოდების დანერგვა ისეთი საკითხების კვლევის საშუალებას გვაძლევს, როგორიცაა სოციალური ყოფა, მენტალობა. მსგავსი პრობლემების კვლევა, რომლებიც თავისთავად შეი-ცავენ პოლიტიკურ, სამართლებრივ და კონფესიურ ისტორიას, სოციალური ფსიქოლოგიისა და კულტუროლოგიის ელემენტებს, საშუალებას იძლევა გავიგოთ პოლიტიკურ ქმედებათა და საზოგადოების განვითარების მამოძრავებელი მოტივები. კონფესიური საკითხები, რელიგიური ომები, სამოქალაქო და საეკლესიო ინსტიტუტები, რენესანსი, რეფორმაცია, ნაციონალური საკითხები, ახალი ევროპის ფორმირება ის მნიშვნელოვანი პრობლემებია, ფე-ოდალიზმის თავისებურების შესწავლასთან ერთად, რომელთა ღრმა ცოდნა და შედარებითი დახასიათება იძლევა საშუალებას ახლადჩამოყალიბებული მკვლევარისათვის, როგორც ზოგადი მედიევისტიკის პრობლემებში, ასევე საქართველოს ისტორიის და კულტურის სა-კითხებში უფრო ღრმა ჩაწვდომისა, ასევე ანალიტიკური აზროვნების უნარის განვი-თარებისათვის. ამ ეტაპზე უფრო მეტად ინტეგრირებული ხდება სწავლება ისეთ დარგებთან, როგორიცაა ისტორია, ფილოლოგია, კულტუროლოგია, სოციოლოგია, სამართალი, ფილოსოფია, აღმოსავლეთმცოდნეობა, ხელოვნებათმცოდნეობა, თეოლოგია და ა.შ. დოქტორანტები შეისწავლიან განსხვავებულ მეთოდოლოგიურ მიდგომებს და მასთან დაკავშირებულ ორიენტირებს, კვლევის კომპარატივისტულ მეთოდებს, აგრეთვე სივრცით, ქრონოლოგიურ და თემატურ მიდგომებს.
დოქტორანტურის საფეხურზე დოქტორანტი მიიღებს მედიევისტიკის სფეროში სისტემური ცოდნას, შეიმუშავებს კვლევის ორიგინალურ, კრიტიკულ ანალიზის, შეფასებისა და სინთეზის უნარს. პროგრამის ფარგლებში იგი შეიძენს ორიგინალურ წყაროებზე მუშაობის უნარს, ფართოდ დაეუფლება კვლევის თემატიკის გათვალისწინებით კლასიკურ, ასევე დასავლეთისა და აღმოსავლეთის შუა საუკუნეების ენებსა და ლიტერატურას. სწავლების ეს ეტაპი ორიენტირებულია როგორც სამეცნიერო კვლევის მიმართულებით, ასევე პროფესიონალი კადრის მომზადებაზე უმაღლესი სასწავლებლისათვის. ამდენად, სწავლების ამ ეტაპზე მოხდება საჯარო პრეზენტაციის, სამეცნიერო და სასწავლო მუშაობის პროცესში პროფესიული კომუნიკაციის უნარის განვითარება და დახვეწა. ასევე დოქტორანტს მიეცემა საშუალება ჩაერთოს ინტერდისციპლინარული პროექტების შედგენაში, როგორც ფაკულტეტის შიგნით არსებულ ინსტიტუტებთან ერთად, ასევე სოციალურ-პილიტიკური მეცნიერებების და იურიდიული ფაკულტეტის ინსტიტუტებთან; შესაძლოა კონტაქტები როგორც ქვეყნის შიგნით შესაბამის სამეცნიერო და სასწავლო ინსტიტუტებთან თუ ორგანი-

ზაციებთან, ასევე ქვეყნის გარეთ ამ დარგის წამყვან სპეციალისტებთან და სამეცნიერო ინსტიტუტებთან.
პროგრამის თემატიკა დოქტორანტს საშუალებას აძლევს, მიიღოს თეორიული ცოდნა, განავითაროს და დახვეწოს ანალიზისა და ინტერპრეტაციის უნარი კონკრეტული ისტორიული პროცესების გათვალისწინებით.
პროგრამა დოქტორანტს საშუალებას აძლევს თავისი ინდივიდუალური სამუშაო გეგმა შეადგინოს, როგორც რეგიონალური პრინციპით (დასავლეთ ევროპა, აღმოსავლეთ ქრისტიანული სამყარო, მახლობელი აღმოსავლეთი, კავკასია, საქართველო, ასევე სხვადასხვა დისციპლინებში (ისტორია, ლიტერატურა, სამართალი, ფილოსოფია, ხელოვნება, რელიგია...). ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ამოცანაა შედარებითი კვლევების წარმოება.
პროგრამა არ არის შეზღუდული რომელიმე ლოკალური რეგიონის შესწავლით, არამედ მის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს ფართო არეალის შესწავლა და მათი შედარებითი ანალიზი.

შედეგი

ცოდნა და გაცნობირება

მას ექნება კონკრეტულ, ფართო და დეტალურ ცოდნა დასავლეთ ევროპის, აღმოსავლეთის ქრისტიანული სამყაროს, მახლობელი აღმოსავლეთისა და საქართველოს შუა საუკუნეებისა და ადრეული ახალი პერიოდის ისტორიის, ლიტერატურის, ფილოსოფიის და ხელოვნების და შუა საუკუნეების ეკლესიის და ისლამის შესახებ.
მას ეცოდინება როგორც რეგიონალური თავისებირებების გათვალისწინება ასევე კვლევისას ჰუმანიტარული მეცნიერებათა სხვადასხვა დისციპლინის (ისტორია, ფილოლოგია, ლიტერატურული კრიტიკა, ენის და ხელოვნების ისტორია, პალეოგრაფია, ანთროპოლოგია, ფილოსოფია, სამართალი, თეოლოგია და ა. შ.) სათანადოდ გამოყენება.

პრაქტიკული უნარები

დოქტორანტი იძენს:

- კრიტიკული აზრის გამოთქმისა და დისკუსიაში ჩართვის უნარს.
- ზეპირი პრეზენტაციისა და სისტემური ცოდნის გამოვლენის და პრობლემაში ღრმად და თავისუფლად ორიენტირების უნარს;
- სხვადასხვა მოსაზრებათა კონფესიათა განსხვავების და ამ კონფესიის დროსთან დაკავშირების უნარს.
- საანალიზო მასალის მოძიების, შერჩევის, შეფასებისა და კვლევითი შედეგების შეჯერების უნარს; სხვადასხვა წყაროებისა ურთიერთშეჯერებისა და კრიტიკული ანალიზის და ინტერპრეტაციის უნარს;
- სადოქტორო პროგრამით მომზადებულ სპეციალისტს უნდა შეეძლოს როგორც სასწავლო, ასევე კვლევითი პროცესისი დაგეგმვა და განხორციელება.
- საკვლევი საკითხის მკაფიო იდენტიფიცირების, კვლევის მეთოდისა და თეორიული ჩარჩოს ადეკვატური განსაზღვრის და დასაბუთების უნარს.
- კვლევის შედეგების, როგორც ზეპირი ასევე წერილობითი ფორმით პრეზენტაციის უნარს

ზოგად ტრანსფერული უნარები

დოქტორანტი ითვისებს:

- ტექსტში გადმოცემული მასალის კრიტიკული გაცნობიერების, არგუმენტაციის, ანალიზისა და დასკვნის გამოტანის უნარს
- სხვადსხვა კულტურულ და ნაციონალურ, თუ კონფესიულ საფუძვლებზე წარმოქმნილი შედეგების გააზრების უნარს
- აღმოსავლეთისა და დასავლეთის დაპირისპირებათა ფონზე ორიენტირებს, როგორც ცივილიზაციათა დაჯახების, ასევე ცივილიზაციათა გზაჯვრედინების შესახებ;

- სხვადასხვა მედიევალური სივრცეთა ძირითადი მახასიათებლებისა განსაზღვრასთან ერთად მედიევალურ სამყაროში არსებული მულტიკულტურულობისა და სხვადასხვა კონფესიათა და ნაციონალურ ერთობათა თანაარსებობის თავისებურებებს.
- კრიტიკული შესწავლისა და ანალიზის შედეგად მიღებული დასკვნების განმარტებისა და ინტერპრეტაციის უნარს.
- სასწავლო პროცესში მონაწილეობის, პროფესორის ასისტენტობის, დოქტორანტის სემინარის ფარგლებში მუშაობის გზით განამტკიცებს დროის დაგეგმვისა, პრიორიტეტის გამოყოფის, აუდიტორიასთან ურთიერთობის უნარს

ტექნოლოგიური უნარები
აუმჯობესებენ ელექრონული მედიის გამოყენების უნარს უნდა შეეძლოთ ელექრონული ლიტერატურის მოძიება და გამოყენება
სხვადასხვა საუნივერსიტეტო, თუ სხვა სამეცნიერო ცენტრების მიერ შექმნილ ელექტონული ლიტერატურის და ჩვენთვის ხელმიუწვდომელი წყაროების ელექტრონული ბაზის მოძიება და გამოყენება.
პრეზენტაციის დროს აუდიტორიისათვის თვალსაჩინოდ მიწოდების მიზნით ტექნილური საშუალებების გამოყენება
შუა საუკუნეების სპეციფიკის შესაბამისად წერილობით წყაროებზე მუშაობის თავისებურებებს და მისი კრიტიკული ინტერპრეტაციის უნარს.
დასაქმება: დოქტორის ხარისხის მქონეს შესაძლებლობა ექნება, იმუშაოს მედიევისტიკის პრობლემატიკით დაინტერესებულ სასწავლო და სამეცნიერო დაწესებულებებში, სახელმწიფო, არასამთავრობო და კერძო სტრუქტურებში, საერთაშორისო ორგანიზაციებში, ტურიზმისა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სფეროში, არქივებში, მუზეუმებში და ა.შ.

სამეცნიერო კვლევების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა-
ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკები და კომპიუტერული ცენტრები.

მიღების წინაპირობა*:*
- დოქტორანტობის კანდიდატს უნდა ჰქონდეს მაგისტრის (ან მასთან გათანაბრებული ხარისხი ჰუმანიტარულ მეცნიერებებში.
- ევროპული ენის (ინგლისურის, გერმანულის, ფრანგულის) B 2 დონეზე ცოდნა.

დოქტორანტთა რაოდენობა
ადამიანური და მატერიალური რესურსებიდან გამომდინარე შესაძლებელია 7-8 დოქტორანტის მიღება.

სასწავლო კომპონენტი (60 კრედიტი)
- მეცნიერების მენეჯმენტი (სავალდებულო) -5 კრედიტი
- სწავლების თანამედროვე მეთოდები (სავალდებულო) -5 კრედიტი
- პროფესორის ასისტენტობა (სავალდებულო) -10 კრედიტი
- დოქტორანტის I კოლოქვიუმი (სავალდებულო) – 5 კრედიტი
- დოქტორანტის II კოლოქვიუმი (სავალდებულო) - 5 კრედიტი
- ინფორმაციულ – საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება კვლევა / სწავლებაში და ელექრონული კურსების შექმნა (არჩევითი) 10 კრედიტი

დანარჩენი 20 კრედიტი დოქტორანტმა უნდა შეარჩიოს სასურველი კურსი სხვა საუნივერსიტეტო სასწავლო პროგრამებიდან

პროგრამის მუშაობაში მონაწილეობას მიიღებენ პროფესორები:
სრული პროფესორი გიული ალასანია
სრული პროფესორი ბეჟან ჯავახია
სრული პროფესორი ვაჟა კიკნაძე
სრული პროფესორი ლელა ალექსიძე
ასოცირებული პროფესორი დარეჯან თვალთვაძე
ასოცირებული პროფესორი აკაკი გეთიაშვილი
პროფესორი მანანა ჯავახიშვილი
ასისტენტ პროფესორი თეა წითლანაძე